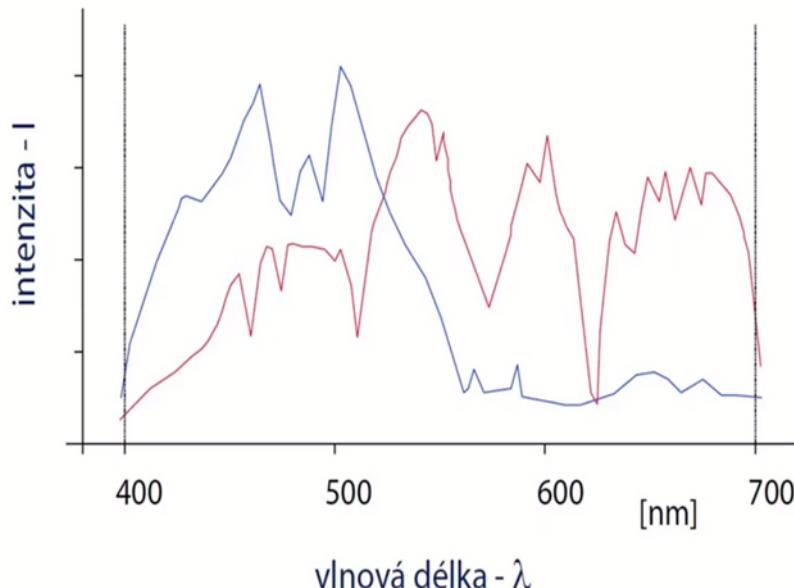

2. prednáška

Barevné vidění

- světlo
  - { částice
  - vlámy → más zajíma při zkoumání barev

Viditelné světlo, spektrum

- prostor spekter má mekomečmě mnoho dimenzí -
- lidské ujmají pouze 3 (předci li)

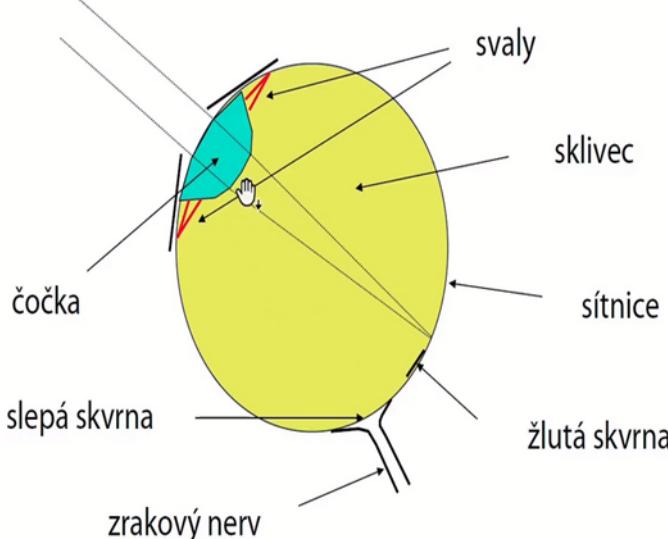
metamerismus je zobrazení z celého spektra do naších tří dimenzí, takové barvy nazývame metamery

Brasshamovy zákony - lidské oko umíma:

- dominantní vlnovou délku hue odstín
- čistotu barev saturation sydost
- intenzitu brightness jas

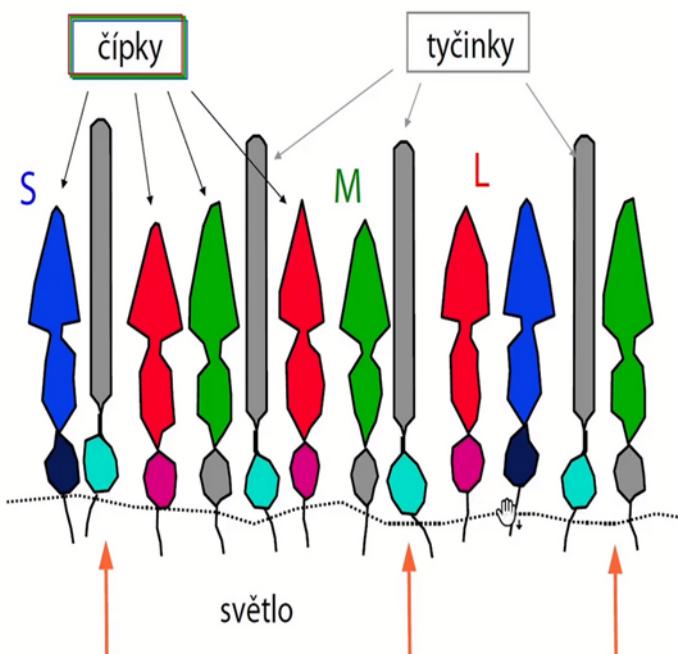
Barevy lze aditivně sklídat

Lidské oko

- žluta skvrna má čípky, velmi ostré, dobré mají detaily
- tyčinky barevné a detaily světloucí

Sítnice

Vlastnosti systému vidění III

Vliv okolí („surround“)

- vjem barvy závisí na okolních barvách/intenzitách
- hnědá barva „neexistuje“

Čočka a sklivec se zbarvují stále více do žluta

- ve stáří klesá schopnost vidět krátké vlnové délky

Vady barevného vidění

- splynutí „červeného“ a „zeleného“ pigmentu (nebo absence jednoho z nich) – nejčastější vada
- chybí „modrý“ pigment
- chybějí čípky vůbec („monochromats“)

J. předmětka

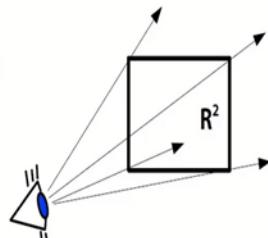
Rastrová & vektorová grafika

Obrazová funkce

„Okno“ do reálného spojitého světa

- zobrazení $\mathbb{R}^2 \rightarrow$ „barva“
- nekonečně zvětšovatelný obraz

- k diskretizaci dochází třeba při digitalizaci

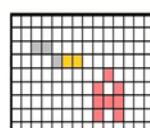
Diskretizace obrazu

- vzorkování roviny v pravidelné mřížce
- matice pixelů
- praxe: snímací sensor fotoaparátu, kamery
- druhá diskretizace – hodnoty pixelů (viz později)

Rastrový vs. vektorový přístup

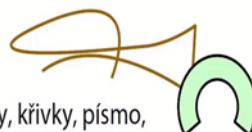

Rastrový výstup

- rastrový výstup má jem omezenou kvalitu

Vektorový výstup

- zobrazují se přímo složitější objekty (čáry, křivky, písmo, plošné útvary)
- data nejsou závislá na rozlišení (lze je škálovat až v zobrazovacím zařízení)

Grafický výstup

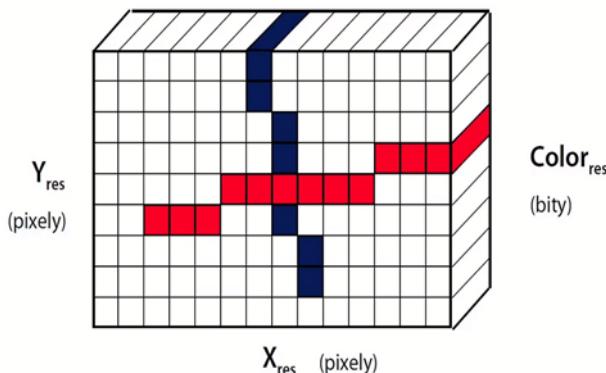
Podle technologie výstupu

- vektorový výstup (staré displeje, stolní plotter, starší osvitové jednotky?)
- rastrový výstup (displeje, tiskárny, plottery)

Podle komunikace

- vektorové zařízení (video-karty = GPU, SVG standard /W3C/, Adobe PDF, PostScript®)
- rastrové zařízení (běžné video-adaptéry, tiskárny v grafickém režimu)

Rastrový obraz

Např: 720x1280x8 bitů, 1920x1200x24 bitů,
3840x2160x24 bitů

Formát pixelu

Celočíselné hodnoty

- starší, klasický přístup
- obyčejně [8 bit (s paletou)], 3x8 bit nebo 4x8 bit

Plovoucí desetinná čárka

- HDR grafika („High Dynamic Range“)
- obyčejně 3x float (96bit) nebo 3x half (48bit)
- bez problémů se ztrátou přesnosti

Vektorové kreslení

Sada vektorových příkazů pro kreslení jednotlivých grafických primitiv

- čára („moveto“, „lineto“), křivka („curveto“)
- základní tvary („rect“, „circle“, „polygon“ ...)

Definice barev a vzorků pro vyplnění

- základní přístupy: „fill“, „stroke“

Vykreslení textu

- všechny běžné typografické atributy (font, velikost, mezery, „kernings“ ...)

Vektorový formát SVG

W3C standard

- všechny běžné současné WWW prohlížeče (HTML5)
- podpora pro animace
- uživatelský souřadný systém, 2D transformace, ořezávání ...

Založen na XML syntaxi


```
<svg xmlns="http://www.w3.org/2000/svg" viewBox="0 0 100 100">
<path d="M30,1h40l29,29v40l-29,29h-40l-29-29v-40z" stroke="#000" fill="none"/>
<path d="M31,3h38l28,28v38l-28,28h-38l-28-28v-38z" fill="#a23"/>
<text x="50" y="68" font-size="48" fill="#FFF" text-anchor="middle"><![CDATA[410]]>
</text>
</svg>
```

Barevný systém RGB

- Základní barevné složky: červená, zelená, modrá
- vychází z aktivního zobrazování (staré CRT monitory)
  - lidský zrakový systém vnímá podobně

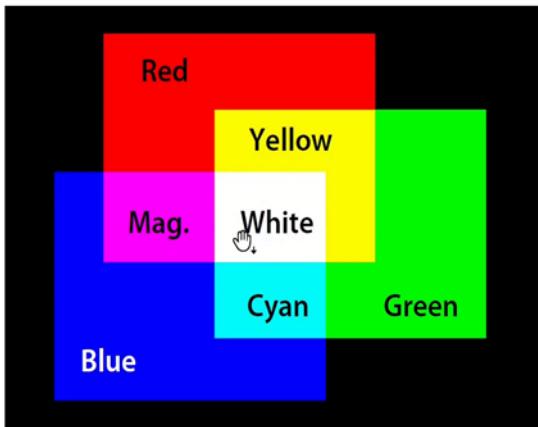
Aditivní skládání barev

- černé pozadí (nulová barva, vypnutý displej)
- např. bílou dostaneme složením maxim všech tří složek

Připomnět:

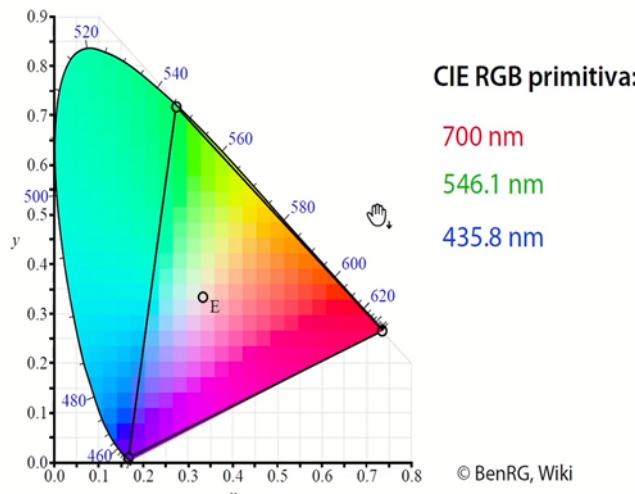
- R dlouhá vlnová délka (L čípky)
G střední ... (M čípky)
B velmi krátká ... (S čípky)

Aditivní skládání barev

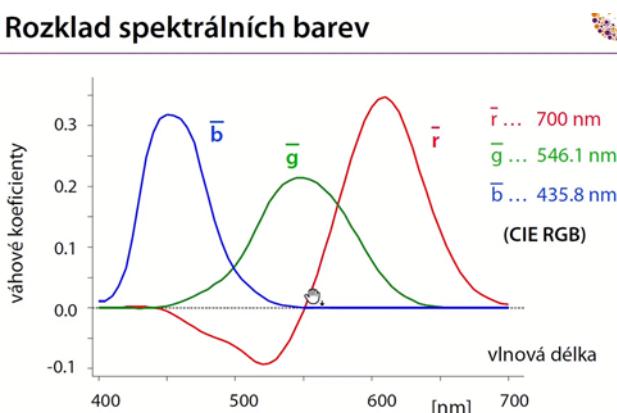

4. přednáška

Barevné systémy

Rozklad spektrálních barev

* Popisuje jakou kombinaci barev lze namíchat jednotlivě vlnové délky

Virtuální barevná primitiva X,Y,Z

Commission Internationale de l'Éclairage (CIE) v roce 1931 definovala tři virtuální barvy X, Y, Z, jejichž konvexní kombinací již vytvoříme libovolnou viditelnou barvu

- X, Y, Z jsou definovány pomocí svých spektrálních charakteristik x, y, z (tabelovaných po 1nm)
- Y ... jas
- Z ~ modrý stimulus („S“ čípky)
- X ... pozitivita

Závislost mezi složkami R,G,B a X,Y,Z je lineární

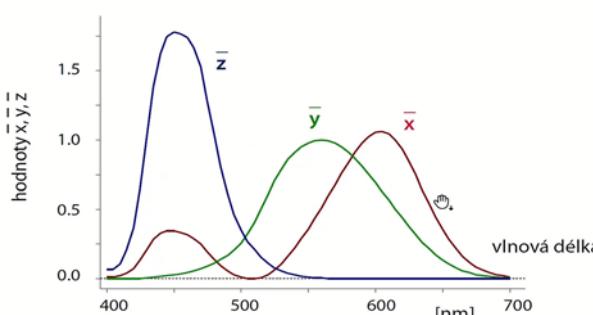
- převodní matici $3 \times 3 \rightarrow$ komukoliv je změna nemusíme

- viditelné barevy $\neq$ barevy zobrazitelné RGB
- $x_{xy,z} \neq X_{xy,z} \rightarrow$ viz.
Barevný prostor CIE-xyY

- spektrum je # fotonů konkrétní vlnové délky vždy mezi pořádkem

- je s němění barvy objektu, pouze to, jak moc "soutí"

Srovnávací funkce CIE

Barevný prostor CIE-xyY

Normalizované barevné složky x, y, z

- $x = X/(X+Y+Z)$, $y = Y/(X+Y+Z)$, $z = Z/(X+Y+Z)$
- x, y, z nesou informace o odstínu a sytosti (barva) i jasu, složka Y byla návržena jako měřítko jasu

tak, aby $x+y+z=1 \Rightarrow$

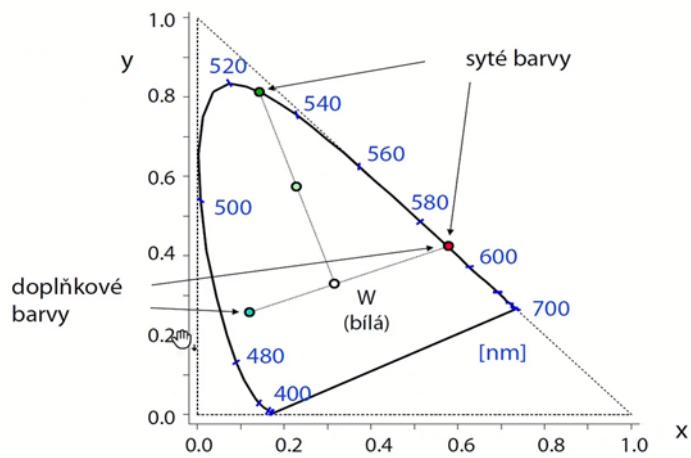
proč xyY ?
stačí xy pro rep.
 $[xyz]$
Y je jas

Barevný diagram CIE-xyY nepoužívá složku z

- je závislá na předchozích dvou ($z = 1 - x - y$)

Systém CIE-xyY nezohledňuje subjektivní citlivost na barevné rozdíly (k tomu slouží CIE-uv)

Barevný diagram CIE-xy

④ Graf pracuje s objektivními barvami, barvy ale majou vždy objektivní
pr. vnitřním bílém pěně, ohlasmění
a teplém osvětlení. → vždy jako bílé

Bílý bod

= bodmota určená z obrázku
→ vždy záleží na kontextu

syté barvy

= pouze barvy ve spektru
→ "když se světlo rozloží na
jednotlivé složky"

doplňkové barvy

= barvy na opačných stranách
barevného spektra
→ kombinací ve správném poměru
vytváří bílou

Barevná primitiva RGB

Odpovídají poloze tří typů barevných luminoforů

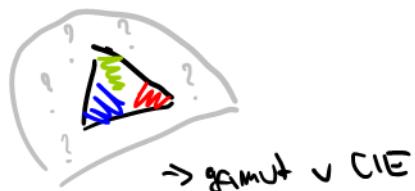
$$\begin{aligned} R &= [0.628, 0.346] \\ G &= [0.268, 0.588] \\ B &= [0.150, 0.070] \end{aligned}$$

} fosfor

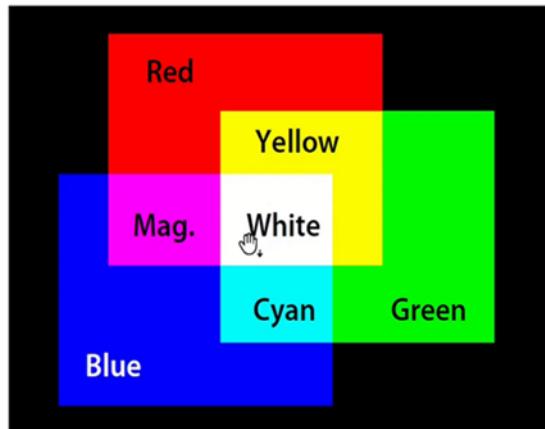
bílá (Planck) $W(D_{6500}) = [0.313, 0.329]$ → světlo z našeho slunce (teplota povrchu 6500 kelv.)

Izoenergetická bílá W má souřadnice [1/3, 1/3]

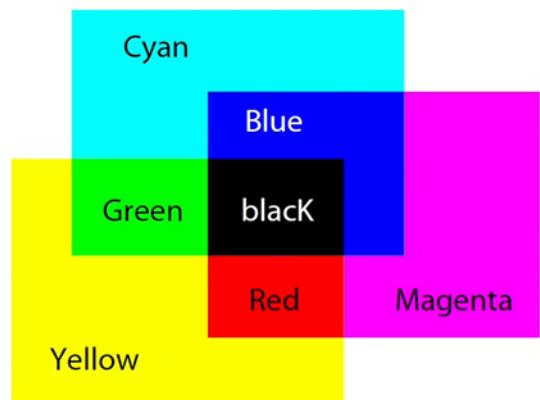
Bílá R podle televizní NTSC normy [0.31, 0.316]

Aditivní skládání barev (RGB)

Subtraktivní skládání barev (CMY)

Barevný systém CMY(K)

Používá se při tisku a ve fotografii

- tam, kde barevný dojem vzniká pohlcením některých složek bílého světla

Barvy se skládají subtraktivně

Základní barevná primitiva C (cyan), M (magenta), Y (yellow) odpovídají tiskařským barvám

- C, M, Y jsou doplňkové k R, G, B

= doplňkový systém k RGB

Barevný systém CMY(K)

Převody mezi CMY a RGB

- $C = 1 - R$, $M = 1 - G$, $Y = 1 - B$

Ke třem složkám C, M, Y se ještě často přidává černá K:

- černá barva složená z C, M a Y není dostatečně kvalitní
- černý inkoust (toner) je mnohem levnější než barevný

$$K' \approx \min(C, M, Y)$$

$$C' \approx C - K, M' \approx M - K, Y' \approx Y - K$$

Barevný systém YIQ

Používá se při barevném televizním vysílání

- zaveden komisí NTSC v roce 1953
- kompatibilita s černobílými TV přijímači

$$\begin{bmatrix} Y \\ I \\ Q \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.299 & 0.587 & 0.114 \\ 0.596 & -0.275 & -0.321 \\ 0.212 & -0.528 & 0.311 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} R \\ G \\ B \end{bmatrix}$$

Barevné rozdílové složky (I, Q) jsou pro lidské oko méně důležité

- menší rozlišení nebo užší přenosové pásmo

- Y obsahuje černobílý obrazek
- I, Q jsou barevné složky (doplň. info)
Protože pro oko je mnohem důležitější jas

Orientovaný na uživatele

- intuitivní veličiny: barevný odstín („hue”), sytost („saturation”) a jas („value”)

Význam jednotlivých složek

- H: základní spektrální barva (dominantní vlnová délka) – rozsah 0° až 360°
- S: sytost, čistota barvy (poměr čisté bary a bílé) – rozsah 0 (bílá) až 1 (spektrální barva)
- V: jas, intenzita – rozsah 0 (černá) až 1

Převod RGB → HSV

```

procedure RGB2HSV ( R,G,B : real; var H,S,V : real );
var min, max, delta : real;
begin
  min := minimum(R,G,B); max := maximum(R,G,B);
  V := max; delta := max - min;
  if max <> 0.0 then S := delta/max
    else S := 0.0;
  if delta <> 0.0 then
    begin { chromatický případ }
      if R = max then H := (G - B)/delta else
        if G = max then H := 2 + (B - R)/delta
          else H := 4 + (R - G)/delta;
      H := H * 60.0; { převod na stupně }
      if H < 0.0 then H := H + 360.0;
    end;
  end;

```

Další barevné systémy

- hue je lastní barva (me odstín)
- saturation (kolik je v barvě barev)
  - value (je „jak dobré to vidíme“)

Stačí umět (chápat) to omezové

HLS („hue“, „lightness“, „saturation“)

- podobný jako HSV, dvojitý kužel

Firemní systémy

- např. TekHVC (Tektronix)

Vzorníky a katalogy barev

- PANTONE® (Pantone Inc.)
- Munsellův systém (tiskařství) - klasifikace barev „odstín jas/sytost“ (např. žlutá barva „5Y 7/4“)
- Ostwaldův systém (1931)